

Faktaark

Højere midlertidige indtægter øger ikke råderummet

Det ventes nu, at den offentlige saldo vil udvise et overskud på omtrent 34 mia. kr. i 2014 svarende til ca. 1 $\frac{3}{4}$ pct. af BNP. Dermed er der populært sagt udsigt til, at der i 2014 vil komme ca. 56 mia.kr. mere i statskassen end ventet i augustvurderingen, hvor der blev skønnet et underskud på 22 mia. kr. i 2014.

De øgede indtægter kommer primært fra højere engangsindtægter fra omlægningen af kapitalpensioner (28 mia. kr. højere end skønnet i august) og fra højere indtægter fra pensionsafkastskatten (25 mia. kr. højere end skønnet i august).

De ekstra indtægter er i bund og grund af midlertidig karakter. De indebærer reelt en fremrykning af indtægter, der ellers ville komme i statskassen på et senere tidspunkt. Isoleret set peger de højere indtægter nu og her i retning af lavere indtægter i den kommende årrække. Omvendt vil den offentlige gæld og de offentlige renteudgifter også være lavere.

Samlet er der ikke tale om, at der med udsigten til et faktisk offentligt overskud i 2014 er skabt et større finanspolitisk råderum. Der er med andre ord ikke blevet plads til at øge de offentlige udgifter eller reducere skatterne i forhold til det, der tidligere er planlagt.

De midlertidige indtægter påvirker heller ikke den såkaldte strukturelle saldo, der netop tager højde for midlertidige forholds påvirkning af den offentlige saldo. Og det er den strukturelle saldo, som er det afgørende mål i forhold til manøvrerummet i finanspolitikken.

Desuden blev det i forbindelse med skattereformen i juni 2012 – som introducere muligheden for at omlægge eksisterende kapitalpensioner med en skatterabat – aftalt, at engangsindtægterne skulle bidrage til at nedbringe den offentlige gæld. Det samme gælder med hensyn til pensionspakken fra oktober, der forventes at forbedre den faktiske offentlige saldo i 2015 med ca. 15 mia. kr. ($\frac{3}{4}$ pct. af BNP).

Der gælder generelt, at den faktiske offentlige saldo i Danmark kan fluktuere ganske meget over tid – herunder også at saldoen for et givet år kan ændre sig mærkbart fra én vurdering og til den næste.

Det hænger blandt andet sammen med, at de offentlige finanser i Danmark – målt med en international målestok – er meget følsomme over for konjunkturudsving. Men det skyldes bl.a. også, at udviklingen på de finansielle markeder (aktiekurser og renter) er helt afgørende for statens indtægter fra pensionsafkastskatten.

Det er en væsentlig medvirkende årsag til, at finanspolitikken primært planlægges ud fra en vurdering af den strukturelle offentlige saldo, hvor budgetloven indeholder en årlig underskudsgrænse på $\frac{1}{2}$ pct. af BNP.

I de senere år med forholdsvis lav økonomisk aktivitet – herunder i perioden hvor Danmark havde en EU-henstilling – har det dog også været nødvendigt at holde fokus på den faktiske saldo, hvor underskudsgrænsen ifølge Stabilitets- og Vækstpagten udgør 3 pct. af BNP.

I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at budgetlovens grænse for det strukturelle underskud på $\frac{1}{2}$ pct. af BNP netop er fastlagt således, at den faktiske saldo i en normal lavkonjunktur med høj sandsynlighed overholder EU's grænse på 3 pct. af BNP.

I 2015 og 2016 er der udsigt til underskud på henholdsvis 2,5 og 2,6 pct. af BNP. Heri indgår, at der i 2016 ikke længere er ekstraordinære indtægter fra omlægning af kapitalpensioner.